

El folk és un esport d'equip

Jordi Martí Fabra reflexiona al voltant de l'actuació inaugural de la Fira Mediterrània de Manresa i l'estat actual de la música tradicional

L'OMAC a l'inaguració de la Fira Mediterrània de Manresa | Carles Rodríguez

Ens hem cansat d'esperar una punta de llança fulgent, una estrella que projecti la música popular catalana, que en trenqui l'endèmica marginalitat, que la dugui al *prime time* de la nostra televisió. Alguna cosa així com la grega **Marina Satti**, arribada a la Taverna de la Fira Mediterrània com una diva capaç de combinar tocs ètnics amb comentaris tòpics que agraden a tothom i no molesten a ningú, una espectacularitat de pop global i una simpatia eurovisiva. Alguna cosa així com les **Tanxugueiras**, tres noies gallegues i entusiastes que, també a la Taverna de la Fira i amb un volum desmesuradament alt, van entusiasmar el públic amanint la força del cant i les percussions de les *pandeireteiras* amb maquinària a dojo i això que ara en diuen, entre mil cometes, incursions en les músiques urbanes.

Volum alt, llums blancs retrofuturistes, ús -i sovint abús- de les màquines, discursos intel·lectuals i intel·lectualoides... hi ha una tendència cada cop més accentuada a acceptar que aquesta és la via única per la qual es renova la música d'arrel, perpetuant la vella i tronada distinció entre tradició i contemporaneïtat. En realitat, tradició i contemporaneïtat no són termes oposats, ni tan sols complementaris. Simplement descriuen coses diferents, i només quan es té un coneixement profund de les pròpies arrels i un respecte seriós per la transgressió es pot caminar segur per aquests viarany amb pas ferm (el gloriós **Rodrigo Cuevas** en seria l'exemple màxim). Si no, és molt fàcil perdre's i, convençut que estàs innovant, perseguint els lluentons, l'espectacularitat i el triomf de qui sap què, acabar aigualit i ofegat en el corrent principal. El que en diríem, sense cometes, posar-hi més pa que formatge. Caure en això que abans en deien, en anglès i entre mil cometes, el *mainstream*. També aquí tenim un exemple màxim, la **Rosalía**, que molt aviat va

deixar plantat qualsevol contacte amb la realitat autòctona per instal·lar-se en l'espai exterior.

Així estan les coses. Però vet aquí que, en paral·lel, pel sotabosc, tenim un grup de músics d'arrel en plenitud més nombrós que mai. No només són boníssims tècnicament, sinó que saben també que el folk comporta també una manera d'estar a l'escenari, de fer equip entre ells i de relacionar-se amb el públic. Conreen una relació més horitzontal que vertical, més propera que distant. Són, per exemple, els músics joves que trobem a l'**OMAC** i que van protagonitzar l'espectacle inaugural d'aquesta Fira Mediterrània. El seu impulsor, l'acordionista **Marçal Ramon**, va explicar des de l'escenari alguna cosa així com que estan en la trinxera de la música tradicional, en un etern combat que segurament mai no guanyaran. És impossible escoltar aquestes paraules i no pensar en el mestratge de **Jordi Fàbregas**, mort a començaments d'aquest 2021. El primer disc d'un dels seus grups, **La Murga**, es va dir *Almanac* i ha complert quaranta anys. El que havia de ser una festa amb la participació de **Fàbregas** ha esdevingut un homenatge capitanejat per un altre dels músics que va prendre part a l'àlbum, **Saki Guillem**, que amb col·legues de diverses generacions ha arranjat novament les peces d'*Almanac*, una suite de melodies per sucari-hi pa, d'aquelles que identificaven territoris i períodes de l'any quan la música no era un objecte de consum. Al Teatre del Conservatori, entre jotes, marxes d'armats, nades i balls de gegants, i solos arrelats de gralla, de viola de roda, de contrabaix... la cirereta del pastís va ser l'aparició d'**Eliseo Parra**, que va interpretar la seva immensa "Havanera del peix enamorat".

Marçal Ramon a la Fira Mediterrània 2021 Foto: Carles Rodríguez

La generació de **Jordi Fàbregas** ha fet de baula, una baula primera i fràgil que n'ha fet possibles altres de més joves i fortes. Han estat mestres de músics com **Marc del Pino** i **Coloma Bertran**, acordió i violí, que al recollit auditori de la plana de l'Om van fer volar un espectacle màgic i magnètic: *Íntim*. També han estat mestres d'ofici de **Carles Belda** i **Arnau Obiols**, acordió i bateria, que ara, amb *Ullsclucs*, i amb més músics extraordinaris com la trompetista **Alba Careta** (també present a l'**OMAC**), sembren amor per la cançó tradicional amb un espectacle per nens ben distret i

treballadíssim. De ben segur que d'algun dels infants que els ha vist aquests dies al Teatre Conservatori en sortirà un tros de músic.

Ja ho hem dit altres vegades: el folk és un esport d'equip i acostuma a créixer als marges, com els espàrrecs. Te'l pots trobar poc promocionat, buscant-se la vida per canals alternatius. Per exemple, a les parades de cultura popular de la Fira, enguany mig amagades a la plaça Porxada, una mica exiliades del seu habitual passeig Pere III. A la parada de la Tradillibreria, per exemple, pots ensopegar amb un llibre sobre **Jaume Arnella**, presentat per **Xavier Baró** i editat per la Universitat de Lleida tot just l'any passat.

El gran **Jaume Arnella**, que mai no serà tendència ni falta que li fa. Mai no estarà de moda ni deixarà d'estar-ho perquè no li interessa. Ell és un romancer desinteressat. El llibret que us dic comença amb la frase "No hi ha millor treball que poder fer el que t'agrada". I mentre la llegeixo i escric aquestes línies, **Arnell**a deu ser a la Taverna de la Fira fent riure el personal, en un diumenge tardorenc, com només ell ho sap fer, amb *Pedra Foguera*, l'espectacle que l'agermana amb els músics més joves del grup **Corrandes Són Corrandes**. El folk és un esport d'equip, sense estrelles però amb cels estrellats.